

XORIJIY TILLARNING O'QITILISHINI AFZALLIKLARI

G'afurova Xurshida Avaz qizi
Zarmed Universiteti xorijiy tillar fakulteti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'rganishning afzalliklari haqida so'z boradi*

Kalit so'zlar: *O'qish, gapirish, , tinglash, yozish, o'rganishga qiziqish, metod, xorijiy til.*

O'zaro bog'langan bugungi dunyoda chet tillarini o'rganishning ahamiyatini ortiqcha baholab bo'lmaydi. Globallashuv bizning shaxsiy va professional landshaftimizni o'zgartirishda davom etar ekan, bir nechta tillarda muloqot qilish qobiliyati qimmatli boylikka aylandi. Kognitiv qobiliyatlarni oshirishdan tortib, yangi martaba imkoniyatlarini yaratishgacha, chet tillarini bilish oddiy muloqotdan tashqarida ham ko'plab afzalliklarni taqdim etadi. Bundan tashqari, sayohat qilish qulayligi va xalqaro biznesning keng tarqalishi bilan chet tillarini o'rganish endi shunchaki sevimli mashg'ulot emas, balki zaruratdir. Bu yangi madaniyatlar uchun eshiklarni ochadi, madaniyatlararo tushunishni rivojlantiradi va odamlarga global hamjamiyatda to'liqroq ishtirok etish imkonini beradi. Ko'p madaniyatli va rang-barang jamiyatda bir nechta tillarda suhbatlashish qobiliyati nafaqat shaxsiy o'zaro munosabatlarni boyitibgina qolmay, balki turli muhitlarda sezgirlik va hurmat bilan harakat qilishimizga imkon beradi. Bundan tashqari, chet tillarini o'rganishning kognitiv afzalliklari yaxshi hujjatlashtirilgan.

Chegaralar ochilishi va xalqaro aloqalarning kengayishi bilan xorijiy tillarni o'rgatish metodologiya fanining eng muhim va dolzarb muammolaridan biriga aylanib bormoqda. Chet tilini o'rganish sohasidagi jamiyatning ijtimoiy tartibi hozirgi vaqtda boshqa millat va madaniyat vakillariga nisbatan bag'rikenglik, ya'ni barcha turdagi kompetentsiyalarga ega bo'lgan mutaxassislarni: lingvistik, kommunikativ, lingvomadaniy, sotsial-madaniy va madaniyatlararo. Madaniyatlar dialogiga kirish qobiliyati o'rganilayotgan til mamlakatining mentaliteti, milliy xususiyatlari, urf-odatlar va madaniyatini bilishni nazarda tutadi. Maktabda yoki universitetda xorijiy tillarni o'rganishda talabalarni o'rgatishning asosiy maqsadi - nutq faoliyatini izchil va tizimli rivojlantirish, xususan: gapirish, yozish, o'qish va tinglash o'z ichiga oladi. Nutq faoliyati - bu til tizimi orqali ifodalangan va muloqot holatiga bog'liq bo'lgan xabarlarni uzatish va qabul qilishning faol, maqsadli jarayonidir.

Professional sohada chet tilini yaxshi bilish insonning martaba istiqbolini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Ko'pgina ish beruvchilar til bilimiga ega nomzodlarni, xususan, biznes, diplomatiya, turizm va xalqaro munosabatlar kabi sohalarda izlaydi. Bundan tashqari, global iqtisodiyotda mijozlar, hamkorlar va hamkasblar bilan o'z ona tilida muloqot qilish qobiliyati asosiy raqobatdosh ustunlik bo'lishi mumkin. Ushbu omillarni hisobga olgan holda, chet tillarini o'rganish shaxsiy o'sishga, professional muvaffaqiyatga va atrofdagi dunyoni chuqurroq tushunishga intilayotgan shaxslar uchun muhim mahoratga

aylangani aniq. Biz tobora o'zaro bog'langan va ko'p tilli dunyoni kezishda davom etar ekanmiz, til o'rganishning ahamiyati o'sishda davom etadi. Shaxsiy boyitish, kasbiy yuksalish yoki madaniyatlararo aloqalarni rivojlantirish uchunmi, chet tillarini o'rganishning afzalliklari shubhasiz va bugungi jamiyatda tobora dolzarbroqdir.

Chet tilida o'qishni o'rgatish jarayonini tashkil etishda pedagogik talablarni shakllantirish mumkin.

1. O'quv jarayonining amaliy yo'nalishi: nafaqat yangi bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirishga, balki o'qilayotgan narsaning mazmuni va ma'nosini tushunishga imkon beradigan amaliy muammolarni hal qilishga qaratilgan aniq kommunikativ motivli vazifalar va savollarni shakllantirish; chet tilida o'qish texnikasini o'rgatish tizimida o'qishning baland ovozli bosqichini majburiy ajratish, artikulyatsiya va intonatsiya, fonetik jihatdan to'g'ri nutq va "ichki eshitish" ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi.

2. Ta'limga tabaqalashtirilgan yondashuv: o'quvchilarning yosh psixologik xususiyatlarini, yangi bilimlarni etkazish va ko'nikma va malakalarni shakllantirishda ularning bilish faoliyatining individual uslublarini hisobga olish; o'quvchilarning individual qobiliyatlariga qarab, murakkablik darajasi bo'yicha farqlanadigan analitik va sintetik mashqlardan, vazifalardan foydalanish; ovoz chiqarib o'qishga va o'zini o'zi o'rgatish bo'yicha ishning adekvat usullarini tanlash.

3. Ta'limga kompleks va funksional yondashuv: og'zaki kutish asosida o'qishni o'rganishni qurish, ya'ni. bolalar og'zaki nutqda allaqachon o'rgangan til materiallarini o'z ichiga olgan matnlarni o'qiydilar; alifbo bosqichida yangi harflarni, harf birikmalarini o'zlashtirish, o'qish qoidalarini og'zaki nutqda yangi leksik birliklar va nutq namunalarini kiritish ketma-ketligiga muvofiq amalga oshiriladi.

4. Ona tilining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda: talabalarning ona tilida shakllangan yoki allaqachon shakllangan o'qish ko'nikmalarini ijobiy o'tkazishdan foydalanish;

5. O'rganishning qulayligi, amalga oshirilishi va xabardorligi.

6. Motivatsiyani shakllantirishga kompleks yondashuv: Darsda o'yin vazifalarini bajarishga, kommunikativ xarakterdagi muammoli vaziyatlarda harakat qilishga ko'proq e'tibor beriladi; yangi materialni tushunishni rag'batlantiradigan turli xil vizualizatsiya turlaridan foydalanish, assotsiativ aloqalarni yaratish, o'qish qoidalarini yaxshiroq o'zlashtirishga yordam beradigan qo'llab-quvvatlashlar, iboralarning intonatsiya naqshlari so'zlarining grafik tasvirlari.

Xulosa qilib aytganda, chet tilini o'rganish kognitiv funktsiyani yaxshilash, yaxshi ish imkoniyatlari va chuqurroq madaniy tushunish kabi ko'plab afzalliklarni beradi. Dunyoning globallasuvi va o'zaro bog'liqligi ortib borayotgan bir sharoitda chet tillarini o'rganishning ahamiyatini oshirib bo'lmaydi. Bu nafaqat shaxsiy va professional o'sish uchun yangi yo'llarni ochibgina qolmay, balki turli madaniyatlarga nisbatan hamdardlik va minnatdorchilikni rivojlantiradi. Yangi tilni o'rganish muammosini qabul qilish inson hayotini chinakamiga boyitishi va o'zaro bog'langan va tushunarli global jamiyatga hissa qo'shishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Botirova A.A., Solovova E.N. Chet tillarni o'qitish metodikasi. Murakkab kurs: darslik. - 4-nashr. – M-T.: AST-Astrel, 2020.
2. Rasulova M.K. Chet tillarini o'qitishning zamonaviy usullari: o'qituvchilar uchun qo'llanma. - 3-nash. - Nukus: ARKTI, 2017
3. Galskova N.D. Language portfolio as a tool for assessment and self-assessment of students in the field of learning foreign languages. – M.: MIR. 2019.
4. Mirol'yubov A.P. Michael West and his method of teaching reading and speaking// AST, 2020